

Kancelaria

Doradcy
Podatkowego

Radosław
Kowalskiego

Kary dla księgowych

(i nie tylko)

Radosław Kowalski
Doradca Podatkowy

Kary dla księgowych – agenda

- ▶ Zagrożenia podatkowe i karne wynikające z naruszenia zasad podatkowych
- ▶ Przestanki pociągnięcia odpowiedzialności karnej za uchybienie prawu podatkowemu
- ▶ **Nie tylko księgowy – czyli kto może być pociągnięty do odpowiedzialności karnej**
- ▶ Procedury, regulaminy wewnętrzne a ograniczenie ryzyka odpowiedzialności karnej księgowych i członków zarządu
- ▶ Podstawy prawne kar i sankcji

Kary dla księgowych

Odpowiedzialność podatkowa a odpowiedzialność karna

Odpowiedzialność karna $\neq$ odpowiedzialność podatkowa

WAŻNE:

Pociągnięcie do odpowiedzialności karnej nie wyklucza odpowiedzialności podatkowej *(z zastrzeżeniem dodatkowego zobowiązania podatkowego w VAT osoby fizycznej)*

*

Kary dla księgowych

W zakresie ustalenia dodatkowego zobowiązania podatkowego VAT w stosunku do osób fizycznych, które za ten sam czyn ponoszą odpowiedzialność za wykroczenie skarbowe albo za przestępstwo skarbowe.

Ważne:

Działa to w jedną stronę, tj. nałożenie na podatnika dodatkowego zobowiązania nie skutkuje brakiem odpowiedzialności karnej za wykroczenie albo za przestępstwo skarbowe!

Kary dla księgowych

Kto ponosi konsekwencje podatkowe błędów?

Podatnik, płatnik, inkasent

Kto ponosi odpowiedzialność karną i karnoskarbową?

Osoba, która popełniła czyn podlegający sankcji

Kary dla księgowych

Potencjalne konsekwencje podatkowe:

- ▶ Odsetki,
- ▶ Dodatkowe zobowiązanie,
- ▶ Brak możliwości skorzystania z uprawnień (np. rozliczenia podatku naliczonego, nKUP, rozliczania ulgi etc.)

Kary dla księgowych

Powróciło dodatkowe zobowiązanie podatkowe
w VAT

30%

a nawet

100%

UWAGA: to nie jest kara dla księgowego a dla
podatnika!

Kary dla księgowych

Kary:

- ▶ Kara grzywny w stawkach dziennych
- ▶ Kara ograniczenia wolności
- ▶ Kara pozbawienia wolności

Oprócz tego możliwe są środki karne, np. przepadek korzyści majątkowej.

Kary dla księgowych

Sankcja karna vs podatkowa

Wina – co do zasady istotna w przypadku sankcji karnej skarbowej i karnej (ale ważne co to znaczy?)

Wina – bez znaczenia w przypadku odpowiedzialności podatkowej!

Przepisy kodeksu karnego skarbowego oraz kodeksu karnego zawierają regulacje, które niekiedy pozwolą na uniknięcie konsekwencji lub znaczne ich złagodzenie (np. czynny żal, dobrowolne poddanie się karze, nadzwyczajne złagodzenie kary), które chociaż są ściśle reglamentowane przez prawodawcę niekiedy pozwolą na eliminację konsekwencji...

... skutki podatkowe najczęściej są nieodwracalne (czasami można uniknąć dodatkowego zobowiązania w VAT)

„Przedsiębiorca, który zawiadomił urząd skarbowy i prokuraturę o oszustwach w VAT popełnionych przez pełnomocnika, i tak będzie musiał za nie zapłacić.”

– Wyrok WSA w Warszawie z dnia 4 maja 2017 r., III SA/Wa 1356/16

Faktura, która dokumentuje koszt nabycia określonego towaru musi być prawidłowa pod względem podmiotowym i przedmiotowym, co oznacza, że powinna dokumentować faktyczną transakcję między wymienionymi w niej stronami. W przeciwnym wypadku, gdy choć jeden z elementów udokumentowanego nią stosunku prawnego nie odpowiada stanowi rzeczywistości, organy podatkowe mają prawo by taką fakturę kwestionować, a w konsekwencji pozbawić podatnika prawa do zaliczenia wartości w niej wskazanej do kategorii kosztów uzyskania przychodów.

– Wyrok NSA z dnia 14 lutego 2017 r., II FSK 2091/15

Odwoływanie się do zasady neutralności podatku od wartości dodanej jest nie do pogodzenia z sytuacją, w której dochodzi do świadomego wystawiania "pustych faktur", a działania mające na celu wyeliminowanie nieprawidłowości zostają podjęte dopiero wskutek wykrycia przez organy podatkowe wprowadzenia do obrotu tych faktur.

Z uzasadnienia

W stanie faktycznym ustalonym w niniejszej sprawie organ miał prawo odmówić uwzględnienia złożonej korekty deklaracji i tym samym odmówić zwrotu podatku. Powstało bowiem nie tylko ryzyko uszczuplenia podatkowego, ale rzeczywiste pomniejszenie tych dochodów publicznoprawnych. Nie można zatem zgodzić się z tezą skargi kasacyjnej, że po dokonanych korektach Skarżącej i jej kontrahenta doprowadzono do usunięcia skutków wprowadzenia do obrotu "pustych faktur".

–wyrok NSA z dnia 1 lutego 2017 r., I FSK 1281/15

Kary dla księgowych

WAŻNE!!!

KAŻDY PRACOWNIK I WSPÓŁPRACOWNIK MOŻE
BYĆ POCIĄGNIĘTY DO ODPOWIEDZIALNOŚCI
KARNEJ LUB KARNEJ SKARBOWEJ!

czyli nie tylko księgowi muszą
„przejmować” się podatkami

Kary dla księgowych

Podatki rozlicza księgowość ale karę może dostać każdy pracownik!

Przykładowe przyczyny odpowiedzialności karnej i karnej-skarbowej pracownika:

- ▶ Nierzetelny opis dokumentu zakupu
- ▶ Wystawienie pustej faktury
- ▶ Przyjęcie pustek faktury + nierzetelny opis
- ▶ Opóźnienie w dostarczeniu dokumentów uzasadniających wystawienie faktury
- ▶ Opóźnienie w dostarczeniu dokumentów źródłowych zakupu
- ▶ Inne

Kary dla księgowych

Co zrobić aby uniknąć konsekwencji podatkowych pracodawcy i konsekwencji karnych oraz karnoskarbowych:

- ▶ Przestrzegać procedur wewnętrznych
- ▶ Konsultować planowane działania marketingowe
- ▶ Rzetelnie opisywać dokumenty źródłowe
- ▶ Terminowo przekazywać dokumenty źródłowe zakupowe i sprzedaży
- ▶ Wystawiać i przyjmować wyłącznie te faktury, które dotyczą faktycznie wykonanych świadczeń

Kary dla księgowych

Procedury, regulaminy wewnętrzne to narzędzia, które pozwalają na ograniczenie ryzyka wystąpienia sankcji podatkowej i karnej, a gdy dojdzie do uchybienia ... umożliwią odnalezienie winnego i mogą spowodować zniesienie odpowiedzialności karnej księgowych i członków zarządu

Kary dla księgowych

Prewencja generalna?

Od 1 marca w Kodeksie karnym dodana została szczególną postacią tzw. fałszu materialnego dokumentu w postaci faktury. Zgodnie z treścią paragrafu 1 art. 270a: **Kto w celu użycia za autentyczną, podrabia lub przerabia fakturę w zakresie okoliczności faktycznych mogących mieć znaczenie dla określenia wysokości należności publicznoprawnej lub jej zwrotu albo zwrotu innej należności o charakterze podatkowym lub takiej faktury jako autentycznej używa, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8. Typ kwalifikowany przestępstwa został określony w paragrafie 2 przepisu. W przypadku gdy sprawca dopuszcza się ww. czynu wobec faktur których wartość lub łączna wartość jest większa niż pięciokrotność kwoty określającej mienie wielkiej wartości, albo z popełnienia przestępstwa uczynił sobie stałe źródło dochodu, podlega karze pozbawienia wolności na czas nie krótszy od lat 3. O karach w przypadku mniejszej wagi mówi paragraf 3 przepisu, w razie popełnienia takich czynów organ będzie mógł orzec grzywnę, karę ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.**

W tym miejscu należy wyjaśnić pojęcia mienia znacznej wartości i mienia wielkiej wartości. **Mienie znacznej wartości, zgodnie z treścią art. 115 §5 kodeksu karnego, jest mienie, którego wartość w czasie popełnienia czynu zabronionego przekracza 200 000 złotych, zaś art. 115 §6 kodeksu karnego objaśnia iż: Mieniem wielkiej wartości jest mienie, którego wartość w czasie popełnienia czynu zabronionego przekracza 1 000 000 złotych.**

Zatem wspomniana pięciokrotność mienia wielkiej wartości to 5 000 000 zł.

Kary dla księgowych

W przypadku art. 270a, w aspekcie podrabiania lub przerabiania faktury istotne dla sprawy będą dane co do „okoliczności faktycznych mogących mieć znaczenie dla określenia wysokości należności publicznoprawnej (...)”, zatem ważniejsza będzie np. kwota samego VAT czy kwestia bezprawnego zaliczenia wydatków do kosztów, a nie kwota należności ogółem na fakturze.

W przypadku kwalifikowanego typu przestępstwa decydują jednak kwoty należności ogółem na fakturze lub na fakturach łącznie.

Drugą kwestią jest tzw. fałsz intelektualny. Nowy art. 271a odnosi się do **wystawiania i używania faktur których wartość lub łączna wartość jest znaczna (powyżej 200 000 zł), poświadczając nieprawdę co do okoliczności faktycznych mogących mieć znaczenie dla określenia wysokości należności publicznoprawnej lub jej zwrotu albo zwrotu innej należności o charakterze podatkowym, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.** Typ kwalifikowany przestępstwa w tym przepisie także dotyczy mienia wielkiej wartości i został zawarty w paragrafie 2: **Jeżeli sprawca dopuszcza się ww. czynu wobec faktury lub faktur, zawierających kwotę należności ogółem, której wartość lub łączna wartość jest większa niż pięciokrotność kwoty określającej mienie wielkiej wartości, albo z popełnienia przestępstwa uczynił sobie stałe źródło dochodu, podlega karze pozbawienia wolności na czas nie krótszy od lat 3.** Tak jak we wcześniejszym przepisie również tutaj przypadki mniejszej wagi podlegają mniejszej sankcji, tj. karze pozbawienia wolności do lat 3 – zostało to określone w paragrafie 3 przepisu.

Kary dla księgowych

W art. 271a przywołano w treści tego przepisu kwestię **poświadczenia nieprawdy**. W sferze VAT może wiązać się z tym wiele różnych zjawisk, tj. **umieszczenie na fakturze fałszywych danych w odniesieniu do podmiotu biorącego udział w transakcji, przedmiotu transakcji – i nie chodzi tu wcale o fikcyjną sprzedaż, może być także zawyżenie lub zaniżenie ilości towaru; a także wskazanie nieprawdziwych danych dotyczących terminu sprzedaży.**

Penalizacja przestępstwa na podstawie art. 271a powiązано z ogólną wartością kwoty należności ogółem, którą zawiera faktura lub faktury, a nie z kwotą uszczuplenia należności publicznoprawnej.

Wspomniana kara pozbawienia wolności do 25 lat wprowadza art. 277a ustawy. Zgodnie z paragrafem 1:

Kto dopuszcza się przestępstwa określonego w art. 270a § 1 albo art. 271a § 1 wobec faktury lub faktur, zawierających kwotę należności ogółem, której wartość lub łączna wartość jest większa niż dziesięciokrotność kwoty określającej mienie wielkiej wartości, podlega karze pozbawienia wolności na czas nie krótszy od lat 5 albo karze 25 lat pozbawienia wolności. Paragraf 2 określa, że w wypadku czynów mniejszej wagi, sprawca tych czynów będzie podlegał karze pozbawienia wolności do lat 5.

Warto przypomnieć iż dziesięciokrotność mienia wielkiej wartości to 10 000 000 zł.

Dziękuję za uwagę

Radosław Kowalski
kancelaria@rstk.pl